

Ewout Storm van Leeuwen

Oldtimers

novelle

Ewout Storm van Leeuwen, *Oldtimers*

Copyright © 2022 Ewout Storm van Leeuwen en voor deze uitgave
Boekencoöperatie Nederland U.A.

Een uitgave van Magister, onderdeel van de Boekencoöperatie

Boekverzorging: Ewout Storm van Leeuwen

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder
schriftelijke toestemming van de uitgever.

boekcoop@gmail.com

www.boekencooperatie.nl

NUR 301 (novelle)

ISBN 9789072475954 (papieren boek)

Ewout Storm van Leeuwen

Oldtimers

novelle

De werktitel was: Man en Auto.
Geschreven na *Man en Hond*, *Man en Paard*, *Dickie* (Man en kind) en *Fietsen*.
Ik heb ooit ook een Mehari opgeknapt, vandaar.

Vragen als: “Wat als?” en “Hoe verhoud ik mij tot...” houden mij meer en meer bezig.

Het eerste deeltje avant la lettre in deze serie (als je daar al van kan spreken) is Man en Kat, dat *De reis van Chéri* is gaan heten toen ik het geschreven had, in 2017, over mijn reis door Ierland met een kat.

Dat was nog verteld langs de werkelijkheid, zoals ik die beleefd had. *Man en Hond* is pure fictie, het viel me in toen ik in Chartres was voor onderzoek aan de kathedraal, waar ik een historische roman over schrijf.

Die korte novellen bevallen me wel, na *The beautiful reset* van 600 pagina's.

Zijn moeders huisje, aan een doodlopend weggetje richting het veen, was sinds de 60er jaren niet meer veranderd. Het was een beetje scheef gezakt door uitdroging van de veenachtige ondergrond. De boomgaard was verwilderd, er was water, stroom en telefoon. Geen riolering, een septische put voldeed.

De taxateur had het vanwege de bouwvallige staat laag geschat, zodat de erfbelasting niet veel bedroeg. Jos had er desondanks een hypothecaire lening voor moeten afsluiten; de 80 are grond was gelukkig wel wat waard in de ogen van de plaatselijke bank. Hij had geluk: kort na de overdracht werd het bankfiliaal gesloten.

Met zijn vervroegde uittrekking pensioen redde hij het financieel net. Als hij in de bijstand zou komen zou hij het huisje moeten “opeten”. Dat zou niet nodig zijn: hij at weinig en dronk nog minder. Zijn fiets was zijn grootste bezit en zijn Netflix abonnement zijn meest gekoesterde maandelijkse besteding.

Hij was begonnen om de verwaarloosde boomgaard op te knappen, in de hoop appels, peren en kersen te kunnen verkopen. Het leverde in ieder geval veel brandhout op, waardoor hij de oliekachel uit kon laten.

Hij had indertijd met gemengde gevoelens zijn sociale woning in de stad opgegeven toen zijn demente moeder, die al enige tijd in een verzorgingstehuis was opgenomen, overleed en hij het huisje erfde. Waarom was hij toch in dit afgelegen gebied gaan wonen?

Hij had geen goede herinneringen aan zijn jeugd in dit huisje, dat overigens toen veel bewoonbaarder en warmer was dan tegenwoordig. Enig kind, zonder vader vanaf zijn achtste, eindeloos lopen en later fietsen naar school, nooit een vriendje mee kunnen nemen. Die eenzaamheid had hem sindsdien niet verlaten. Zelfs in zijn huwelijk met een al even stuurse vrouw als zijn moeder had hij die eenzaamheid als een onontkoombare last ervaren die hij flegmatisch verdroeg. Dat was niet anders geworden toen ze aan kanker overleed, eenzaamheid was ingebakken in zijn leven.

Alleen op zijn werk bij de dienst gemeentewerken van de provinciestad waar hij woonde had hij iets van een thuis, van kameraadschap ervaren. Zijn laatste job als chauffeur op een vuilniswagen had hem weer van collega's vervreemd en hij had dankbaar gebruik gemaakt van het aanbod om vervroegd met pensioen te gaan toen de gemeente het vuilnis ophalen had uitbesteed.

Nu zat hij in een kaal vertrek een ouderwetse kachel te stoken met hout dat eigenlijk niet droog genoeg was. Al het dode hout dat hij met zijn kettingzaag had gesnoeid was de vorige winter al opgegaan.

De regen kletterde tegen de enkel glas ruiten. Tocht deed de kaarsvlammen wapperen, want de stroom was weer eens uitgevallen. De bedrading was in slechte toestand, hij wist niet waar de kortsluiting zat.

Mistroostig omdat hij nu ook niet naar een film kon kijken, staaarde hij in het rokerige vuur. De klep stond open voor meer trek. Hij zou wat moeten eten, maar hij had niet de puf om wat te koken. En hij zou de schoorsteen moeten vegen, want met deze wind zou er trek genoeg moeten zijn.

Zijn mobiel pingde: een sms. De vrijwilligerscentrale in het naburige stadje. Een vacature voor iemand die een verwaarloosde tuin wilde opknappen. Iets voor hem?

‘Jos.’

‘Dag Jos, kom binnen,’ zei de oude dame. ‘Wil je koffie? Dan kunnen we gelijk even praten.’

‘Jawel, mevrouw. Graag.’

Jos zette zijn rugzak en de tas met zijn kettingzaag tegen de muur, veterde zijn werkschoenen los en liep op kousenvoeten achter de frêle dame aan naar een ouderwetse eetkeuken. Het bedrijvige mensje zette hem een grote kop en schotel voor, melk ja graag, en een schoteltje met appeltaart. ‘Ik heb zoveel appels elk jaar, de kelder staat helemaal vol met appelmoes en ik weet niet wat ik met de oogst van volgend jaar aan moet.’

Het maakte hem somber, want hij zat met hetzelfde probleem: enorme hoeveelheden appels waar niets mee te doen viel.

‘Ik ben bezig mijn oude boomgaard op te knappen.

Ik weet ook niet wat ik met al dat fruit naartoe moet.'

De vrouw keek hem aandachtig aan. 'U ook al?'

'Zeg maar jij, hoor. Ik ben gewoon Jos en jij.'

'Graag. Ik heet Mary. Hoe groot is je boomgaard?'

'Een halve hectare ongeveer.'

'Hoeveel bomen?'

'Dat weet ik nog niet. Ik heb pas een stukje open gelegd.'

'De mijne is 1,3 hectare. Ik weet nog iemand met een halve hectare.'

Jos lachte meesmuilend. 'Dat is twee en een halve hectare fruit waar niemand op zit te wachten.'

'Ik bedenk wel iets, maar nu niet. Ik heb een prangerprobleem.'

De vrouw legde een getekende plattegrond voor zijn neus. 'Het landgoed bestaat uit vele hectaren, Jos, maar het meeste is verpacht of verhuurd. Het gaat me nu om ruim twee hectaren direct om het huis. Het groeit dicht. Ik zou het graag weer open leggen.'

'Het is allemaal eik, berk, els en es, voor zover ik in het voorbijgaan kon opmaken,' antwoordde hij bedachtzaam.

'Er is al ruim veertig jaar geen onderhoud verricht,' bekende ze.

'Dan is het eigenlijk al natuurbos geworden. Zou u dat echt willen plat leggen?'

Ze keek hem onzeker aan.

Hij vatte moed. 'Misschien volstaat het als we een

paar zichtlijnen open leggen.'

'Dat moet je me uitleggen.'

Jos krabde zijn hoofd. Hij was niet zo goed in woorden. 'Wat zal ik zeggen. Als u vanaf bepaalde plaatsen in het huis kunt uitkijken en u laat het bos daartussen intact, krijgt u ruimte zonder de natuurlijke gang van zaken te eh.. '

Ze was sneller van begrip dan hij met woorden was.

'Daar zit ik een beetje mee, Jos. Ik heb erg veel last van reeën en wilde zwijnen.'

'Ik heb de wroetsporen gezien, me... Mary.'

'Dan heb je nog niet de ravage gezien in mijn moestuin en siertuin.'

'Liggen die aan de andere kant van het huis? U... Je zei, je had het over een landgoed, maar als ik het wel heb is dit een boerderij?'

Ze glimlachte. 'Wijlen mijn man was akkerbouwer en toen zijn gezondheid achteruit ging heeft hij het bedrijf omgezet in een landgoed. We hebben geen kinderen. De goede akkers zijn verpacht en de vochtige, laaggelegen stukken zijn veranderd in natuurgebied. De boerderij staat op een zandopduiking middenin.'

Jos knikte, nu begreep hij het beter.

'Is de jacht verpacht?'

'Nee, mijn man jaagde zelf.'

Hij wilde niet overkomen als iemand die het beter wist en liet de conclusies aan zijn gastvrouw over.

‘Denk je dat ik minder schade zal hebben als ik jagers toelaat?’

Hij haalde zijn schouders op. Eigenlijk overtrof deze vraag zijn kennis. ‘Dat zou kunnen, maar afrasteringen helpen ook.’

‘Daar heb ik nou juist zo’n hekel aan,’ verzuchtte de vrouw. ‘Overal gaas.’

‘Reeën en zwijnen kan je ook tegenhouden met dichte hagen of schrikdraad.’

Hij werd ongeduldig, hiervoor was hij niet gekomen. ‘Wat kan ik voor u... voor je doen?’

Ze aarzelde. ‘Misschien kan je een zichtlijn voor me maken? Dan zie ik met eigen ogen wat je ermee bedoelt en of ik daar verder mee wil gaan.’

Dat was waar hij op zat te wachten. Ze nam zijn advies ter harte en hij kon meteen aan de gang gaan.

Op de plattegrond tekenden ze gezamenlijk een zichtlijn vanaf de keuken, die naar buiten toe breder werd.

‘Als ik een bijzondere boom tegenkom laat ik die voorlopig staan,’ kondigde hij aan.

‘Daar kunnen we later over beslissen,’ beaamde ze.

Vlak bij het huis bestond de opslag voornamelijk uit jonge berken, abelen, essen, een enkel plukje esdoorns en eiken. Jos legde ze in hoog tempo neer. Uitsnoeien en afvoeren kwam later wel.

Bij de koffie vroeg hij: ‘Er komt veel hout vanaf. Wat wil je ermee? Ik kan de takken als ik klaar ben met

vellen en uitsnoeien versnipperen met een gehuurde machine. De stammen kan ik klein maken voor brandhout of op tweeënehalve meter afkorten voor verkoop als biomassa.'

Ze schudde haar hoofd. 'Nee, die kolencentrales krijgen mijn hout niet. Ik heb enkele stammen gezien die dik genoeg lijken om ze tot planken te zagen.'

'Dan stapelen we die op. Heb je daar plek voor?'

'Jawel, in de grote schuur. Er is ook een tractor met voorlader die je mag gebruiken.'

Jos vond het werken op het landgoed oneindig veel plezieriger dan het werken op zijn eigen perceel. Dat kwam natuurlijk ook omdat Mary de hele tijd in de buurt was, aanwijzingen gaf, met gevelde bomen sleepte en voor koffie, taart en warm eten rond de middag zorgde. Ze kookte op een AGA fornuis, gestookt op olie, waarmee ze ook het gedeelte verwarmde waar ze woonde.

De zichtlijn waaierde geleidelijk uit; af en toe besloten ze een boom te laten staan die hij dan opsnoeide zodat ze er onderdoor konden kijken.

De tractor in kwestie was een enorm gevaarte dat hij alleen bij droog weer inzette, de machine was zo zwaar, zeker met een lading stammen, dat hij anders de grond kapot zou rijden. Als het ging vriezen kon hij de tractor vaker inzetten.

Met een gehuurde stobbenfrees achter de tractor

verwijderde hij alle stobben en met een gehuurde hakselaar werden de stapels snoeihout tot bergen chips gereduceerd.

Bij de warme middagmaaltijd beklagde Mary hem een keer omdat hij elke dag op zijn fiets kwam als het nog donker was en bijna een uur moest fietsen als het weer donker was om thuis te komen.

‘Tja,’ lachte hij, tevreden met de resultaten van het werk van die dag en de warme maaltijd, ‘het is niet anders. Ik kan me geen auto veroorloven.’

‘Ik kan je niet voor je werk betalen, Jos, hoe graag ik dat ook zou willen.’

‘Maak je niet druk. Als ik betaald werk zou gaan doen raak ik mijn belastingvoordelen kwijt.’

‘Ja, maar toch. Ik heb alleen AOW, Jos. De inkomsten uit de pacht zijn net voldoende voor de vaste lasten en vermogensbelasting.’

‘Dan wordt het tijd om wat bij te verdienen waar de belasting niet van weet.’

Ze schudde haar hoofd. ‘Dat is niks voor mij. Maar ik bedenk me wat anders: ben je handig met auto’s?’

‘Redelijk, vooral met vrachtwagens en dergelijke. We hadden op mijn werk een werkplaats voor onderhoud, daar heb ik vaak gesleuteld, zeker toen ik chauffeur werd op een vuilnisauto.’

‘In de bijschuur staan een paar oude auto’s van wijlen mijn man. Ik heb geen idee of ze nog aan het rijden zijn te krijgen, maar misschien wil je het proberen?’

Ze besloten na de afwas meteen te gaan kijken.

Jos' mond viel open.

In de stoffige ruimte stonden meerdere oude auto's, een paar kleine tractoren en een paar onder hoezen verborgen vormen die deden denken aan Amerikaanse sleeën.

Twee Volkswagen kevers vielen meteen op, er stond een oude Mercedes en modellen die hij niet kende.

'Hij verzamelde ze,' zei ze zachtjes en streek het vuil van een motorkap.

Jos voelde wel aan dat ze verdriet had, maar daar had hij geen weerwoord op. Zijn blik was getrokken door een soort jeepje van plastic.

'Die is leuk.'

'Mijn man reed ermee over het land om te kijken hoe het met de gewassen stond en soms om te jagen. Er zou ook een kapje bij moeten zijn, maar dat had hij er nooit op. Het is een Citroën Mehari, eigenlijk een Lelijke Eend, een 2cv.'

'Er was bij gemeentewerken iemand met een oude eend. We hebben er heel wat aan gesleuteld.'

'Kijk maar of je hem weer aan het rijden krijgt.'

Het was een aantal dagen te slecht weer om buiten te werken of alleen al om naar het landgoed te fietsen. Ze hielden contact per sms. Dan hoefde hij niet te praten. Op de eerste mooie dag fietste hij opgeruimd naar zijn werk.

De zwijnen waren behoorlijk bezig geweest bij de eikenbomen. Het was werkelijk een probleem aan het worden.

Mary was zo blij om hem te zien dat ze hem bijna om de hals vloog, maar ze wist zich te beheersen. Jos voelde haar blijdschap, maar had haar aanvechting niet herkend.

Ze spraken af dat hij de ochtend op het land zou werken en in de middag aan de Mehari mocht sleutelen.

Toen hij in de bijkeuken zijn laarzen aanschoot legde ze een hand op zijn arm. 'Ik denk dat we een paar jagers goed kunnen gebruiken, Jos. De dieren richten een ravage aan. Al mijn spruiten en boerenkolen zijn aangevreten. Prei lusten ze gelukkig niet.'

'Ik lust wel een reebout,' grijnsde hij. 'Met spruitjes.'

Ze glimlachte een beetje strak. Ze vond het niet een echt leuke reactie.

Gaandeweg kreeg het landschap vorm rond de boerderijgebouwen. Jos had er kijk op en was soms uren aan het lopen, kijken en tekenen op de plattegrond, voordat hij ergens de kettingzaag inzette. Hij legde oude bomen bloot die door jonge opslag waren ingesloten, waardoor er iets van de grandeur van het parkachtige erf van de herenboerderij terugkwam.

Mary had een paar kennissen ingelicht over het jachtprobleem en had een groepje oudere jagers om